

ELABORAREA ALGORITMULUI EVALUĂRII COMPETITIVITĂȚII BUNURILOR PE PIAȚA INTERNĂ

GUTIU TATIANA¹

Abstract

In the current period when the domestic market is invaded with import goods, the issue of assessing the competitiveness of goods is a vital issue for local producers. Another factor demonstrating the relevance of the proposed research theme is that there are many methods to assess the competitiveness of goods on the foreign market, but there is no algorithm to assess the competitiveness of goods in the internal market. The purpose of this article is to propose an algorithm for estimating the competitiveness of goods, taking into account the peculiarities of the domestic market. In order to achieve the proposed objectives, the following research methods were used: empirical methods, the functional analysis method. Analyzing the methods for assessing the competitiveness of goods, the author has elaborated a new algorithm for assessing competitiveness in the domestic market.

Key words: *advantages; algorithm for assessing competitiveness; competitiveness of goods; disadvantages; internal market; synthetic indicator.*

JEL CLASSIFICATION: C69, D40, F14, L11.

Obiectul principal de cercetare în articolul dat este evaluarea competitivității bunurilor, deoarece anume prin prisma evaluării pot fi identificate căile de sporire a competitivității, iar scopul – elaborarea algoritmului de evaluarea a competitivității bunurilor autohtone pe piața internă ținând cont de specificul economiei naționale.

Bunurile moldovenești nu numai pierd piețele externe de desfacere, dar și piața sa autohtonă. Importul de mărfuri în ianuarie-august 2018 s-a majorat cu 23,3% în raport cu perioada corespunzătoare din anul 2017. În perioada dată s-a modificat și structura importului, a crescut cota produselor alimentare și animalelor vii cu 0,6 puncte procentuale, articolelor manufacturate diverse – cu 0,6 puncte procentuale, băuturilor și tutunului – cu 0,4 puncte procentuale, uleiurilor și grăsimilor – cu 0,2 puncte procentuale [7]. Adică a crescut cota importului de bunuri, pe care Moldova tradițional le produce și le livrează atât pe piața internă, cât și externă.

Autorul, în procesul de elaborare a algoritmului evaluării competitivității bunurilor autohtone pe piața internă s-a bazat pe specificul economiei naționale și disponibilitatea datelor statistice. Rezultatele calculului sunt prezentate în Tabelul 1.

În anul de raport 2017 uleiul de semințe de floarea-soarelui pe piața internă a înregistrat un avantaj comparativ neînsemnat (6,21%), însă pe piața externă competitivitatea bunului dat este considerabil mai mare. Cererea înaltă la uleiul vegetal pe piața Uniunii Europene este cauzată de prețul relativ redus la bunul livrat din Republica Moldova, și deficitul de uleiuri vegetale pe piața dată. Legumele autohtone sunt competitive pe piața internă, dar nu și pe piața externă, din cauza concurenței acute cu legumele din Turcia, Belarus. În anul 2016 principalul importator de cartofi a fost Belarus (85,5%), de tomate – Turcia (63,3%), de varză – Belarus (50,7%), de castraveți – Turcia (78,4%). În anul 2017 situația s-a modificat, principalul importator de cartofi devine România (40,9%), urmată de Polonia (25,6%). Principalul importator de tomate și castraveți în continuare rămâne Turcia (87,5% și 81,4% corespunzător). În anul 2017 Macedonia devine principalul importator de varză (60,5%).

¹ Cercetător științific, Institutul Național de Cercetări Economice, mun. Chișinău, str. Ion Creangă 45, telefon: 022 501 114, <https://www.ince.md>, gutium.tatiana1@gmail.com

Tabelul 1. Indicele simetric al avantajului comparativ al unor bunuri, pe piața internă, în diviziunea a două ramuri a economiei naționale a Republicii Moldova

Bunuri	SCAID _i ^{SE} , %
<i>Complexul agroindustrial</i>	
Cârnați, cârnăciori, salamuri și produse similare, din carne, din organe sau din sânge	49,14
Lapte și smântână din lapte, fără sau cu adaos de zahăr sau alți îndulcitori	48,74
Legume în stare proaspătă sau refrigerată	46,34
Struguri, proaspeți sau uscați	45,61
Grâu, meslin, orz, ovăz, porumb, sorg boabe, alte cereale	27,27
Ulei de semințe de floarea-soarelui și fracțiunile acestora	6,21
Alte preparate și conserve din carne, din organe sau din sânge	-22,93
Margarină	-82,45
<i>Industria constructoare de mașini</i>	
Fabricarea de echipamente electrice și electronice pentru autovehicule	45,39
Aparate de ortopedie și pentru fracturi, altele decât protezele articulare	34,63
Mașini și utilaje pentru prepararea produselor alimentare, băuturilor, uleiurilor	-63,52
Mașini și aparate pentru morărit și prelucrarea cerealelor sau legumelor uscate	-73,18
Aparate pentru filtrarea lichidelor	-82,16
Aparate pentru protecția culturilor, mașini și utilaje pentru silvicultură și agricultură	-92,29

Sursa: Elaborat de autor

Calcululele autorului au arătat că grâul, meslinul, orzul, ovăzul, porumbul, rapsul și strugurii sunt competitivi atât pe piața internă, cât și pe cea externă. O parte din bunurile complexului dat, care au înregistrat dezavantaj comparativ, ar putea deveni mai competitive, dacă producătorul autohton va fi susținut de stat, așa cum se practică în țările Uniunii Europene.

Analiza avantajului comparativ înregistrat de bunurile industriei constructoare de mașini a arătat, că cele mai mari avantaje au înregistrat bunurile produse de compania germană Dräxlmaier din Bălți, care livrează echipamente electrice. Oferirea bunurilor competitive pe piața internă și cea externă, ia permis companiei să-și extindă producția. Ca rezultat, grupul Dräxlmaier planifică să deschidă în viitorul apropiat o fabrică nouă de cablaje în Cahul.

Industria constructoare de mașini reprezintă așa un gen de activitate, care necesită investiții capitale mari. Republica Moldova este un stat sărac, cu probleme financiare enorme, și cu o politică bugetar-fiscală, care în loc să creeze condiții favorabile pentru dezvoltarea sectorului business autohton, îi determină pe agenții economici să-și transfere afacerea în sectorul tenebru. Prin urmare, ramura dată, în viitorul apropiat, nu va înregistra succese palpabile.

BIBLIOGRAFIE:

1. ATHANASOGLU P., BACKINEZOS C. & GEORGIU E. Export performance, competitiveness and commodity composition. *Working Paper, Bank of Greece*, may 2010, 114, 56 p. ISSN 1109-6691.
2. BALASSA B. Trade liberalization and ‘revealed’ comparative advantage. *The Manchester School of Economics and Social Studies*, 1965, 32, p.99-123.
3. ERKAN B., SARIÇOBAN K. Comparative Analysis of the Competitiveness in the Export of Science-Based Goods Regarding Turkey and the EU+13 Countries. *International Journal of Business and Social Science*, July 2014, vol. 5, no. 8(1), p.117-130. ISSN 2219-1933.
4. GUTIU, Tatiana. Quantifying the comparative advantage of domestic goods on the internal market. *The Journal Contemporary Economy*. 2018, vol. 3, no. 1, pp. 38-45. ISSN 2537 – 4222.
5. SIUDEK T., ZAWOJSKA A. Competitiveness in the economic concepts, theories and empirical research. *Acta Scientiarum Polonorum Oeconomia*, 2014, 13 (1), p. 91–108. ISSN 1644 – 0757.
6. SUJOVÁ A., HLAVÁČKOVÁ P. & MARCINEKOVÁ K. Evaluating the Competitiveness of Wood Processing Industry. *Drvna industrija*, 2015, 66 (4), p. 281-288. ISSN 0012-6772.
7. <http://www.statistica.md/newsview.php?l=ro&idc=168&id=6143>